

EGYPILLANAT

„Szívünkbe láthatatlan papíron, olvashatatlan tintával kerülnek fel az örökkön emlékezetes pillanatok.”

Hioszi Tatiosz

ÉPK TDK / Képzőművészet / 2017

Siska Enikő / Konzulens: Dr. Üveges Gábor

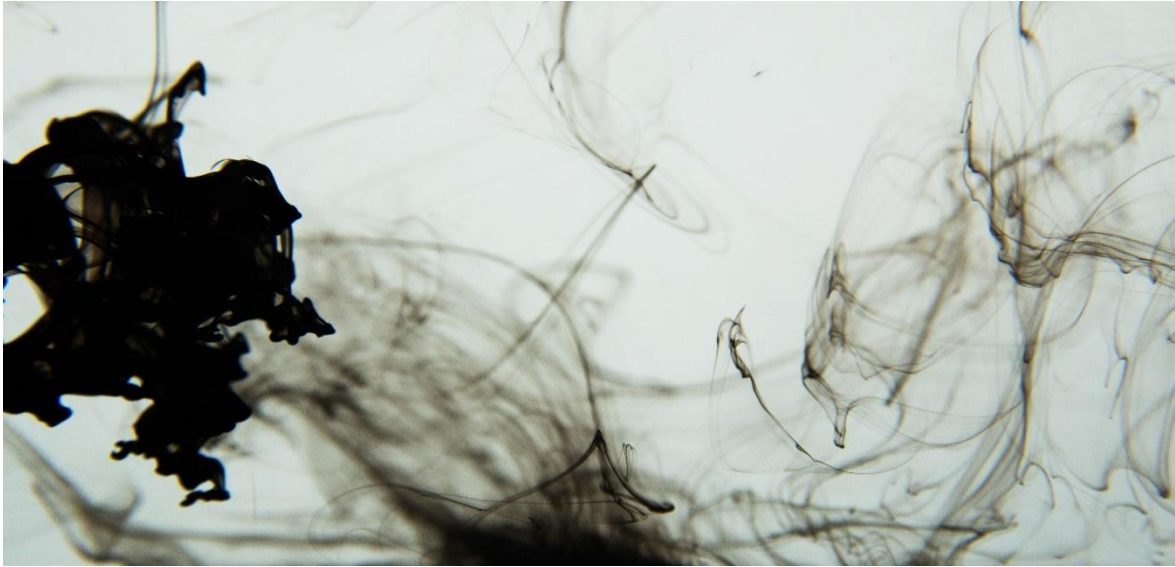

Pillanat. Már a középkorban használt mértékegység az idő könnyebb definiálására. Napórán az árnyék egységnyi elmozdulása. Tehát a középkori elképzelés szerinti tudományos megközelítésből egy pillanat az 60 perc/40 napóra egység, vagyis **másfél perc**.

De ugyanennyit jelent az a pillanat, amikor például a nyertes befut a célba? Vagy a felhőből kihulló első esőcsepp, ami aztán a folyóba hullik, és beleolvad a vízbe. Influenza elleni oltás a karba. A kristályváza érkezése a márványpadlóra. „Egy pillanat, és jövök.” – mondjuk sokszor.

Az időről nem tudjuk, hogy micsoda, csak mérni tudjuk egy paraméterét, azt, hogy múlik. Hogy milyen eszközzel mérjük az idő múlását, az nagyban befolyásolja a hozzá kapcsolódó képzeletünket. Többek között, hogy mekkorának gondoljuk a legkisebb időegységet, hogy milyen hosszú is számunkra egy pillanat. A napórával mért pillanat nagyon hosszú: másfél perc. Egy digitális kamera pedig egy nagyon rövid, akár századmásodperces pillanatot is megragad és kimerevíti, és így a köztes folyamatnak csak töredéke látható a képeken.

A Bergson-féle időelmélet szerint szubjektív értelemben az idő van, hogy gyorsan, és van, hogy lassan múlik. A kisfilm láthatóvá teszi, hogy a szubjektív időben milyen hosszú is lehet egy pillanat, a digitális fényképezés módszerével ellentétben pedig láthatjuk majd így a kiindulási helyzetet, és az adott pillanat lezajlása utáni állapotot is.

A rövidfilm időtartama **másfél perc**, mely a pillanat konkrét, időbeli vetületével áll párhuzamba (napóra egység).

Ezt azért is tartom fontosnak, mert az idő relatív mivoltának mindkét formáját szeretném egyszerre bemutatni. Objektív jelentése, vagyis az idő tényleges, mérhető múlása maga a videó hossza. Ebben az időkorlátban mutatkozik meg a szubjektív vetület, egy közelítő bemutatása annak, hogyan élhető meg ez a momentum, melyet megannyi tényező befolyásolhat egyszerre.

A szubjektív időfelfogás egy érzékenyebb téma, több mélységgel. Az egyén belső időészlelése, végtelen variáció, végeláthatatlan életbeli szituációk sorozata. Érzelmek, élethelyzetek, életkor, körülmények, személyes megélés, annak minősége, megannyi befolyásoló tényező, és valószínűleg soha sem lesz egy ugyanolyan sem.

„A múltnak folyamatos hatása van jelenünkre: minden jelenbeli pillanatban aktívan él a múltunk is” (Bergson, 1923).

A szubjektív időt – bergsoni értelemben – nem a fotó, hanem a film tudja a maga mozgásában, gyorsulásában és lassulásában megmutatni. Míg a fotó a kitüntetett pillanatot örökíti meg, addig én a filmen egy hosszú pillanat dinamikáját, dramaturgiáját a maga mozgásában szerettem volna megmutatni. A szubjektív idő belassulását, egy hosszú pillanat koreográfiáját, drámáját igyekeztem filmes eszközökkel megragadni.

KINT ÉS BENT

Maga a történet, amely lejátszódik a filmen, egy hosszú „pillanat” alatt, a kint és bent drámája.

Vizsgálódásaim alapját, a kiindulást ez a két fogalom adta. Kerestem a határaikat, egymáshoz való viszonyukat, hogy mikortól számít valami ennek vagy annak.

Kint és bent, melyek egymás ellentettje, kiegészítői, szemben álló, de mégis kiegészítő erők, viszonyok. Állapotok, melyek részei ellentétben állnak, de egybe kapcsolódva örök körforgásként járnak, átalakulnak egyikből a másikba. Két pólus összeérése.

Úgy tudtam definiálni a saját megközelitésem szerint a fogalompárt, hogy halmazként képzeltem el őket, melyeket egyetlen egy pont tart össze, ezen keresztül kapcsolódnak, itt folyik át minden. Ez a pont pedig a pillanat

Véleményem szerint az állapotok között feszülő, érzékeny határvonal az, ahol a lényeges változások végbemennek, hiszen itt halad át minden. Az itt történő folyamatok fogják meghatározni magukat a fogalmakat, és nem azok saját magukat. Így szerintem nem attól lesz valami kint, mert a házon kívül található, az aktuális helyzete úgy határozza meg, hanem mert átment egy olyan változáson, folyamaton, mely után az előző állapotához képest az ellentettjére változott, „kintre került”. Ezekon a pillanatokon keresztül érthetjük meg mindennek a jelentését, végbemenetelét. A pillanatok fontosságára szeretném fektetni a hangsúlyt, érzékeltetve, hogy ezekben a helyzetekben történik meg minden, ami létfontosságú.

FILMEZÉS MINT ESZKÖZ

Ha az adott pillanatot részeire, epizódjaira szedjük és megörökítjük, akkor a fotódokumentáció is teljes értékű folyamatot tud reprezentálni, de az efféle változás fontos eleme, a mozgás, hullámzó átalakulás nem adható át teljes valójában.

A gondolatmenetet így inkább mozgókép formájában, a színtiszta víz és a fekete tustinta vizsgálatával szeretném bemutatni, melyek a két pólusát jelentik a különféle fogalmaknak – jelen esetben a kintnek és a bentnek –, és azt a folyamatot ábrázolja, ahogy az egyik átlép a másikba. Vagyis a pillanatot, amikor ez megtörténik.

A bergsoni időszemlélet tudatosságával a szubjektív időfelfogás megismételhetetlensége megjelenik a filmen, hiszen soha nem lesz ugyanolyan felvétel kétszer a kavargó tintáról, mint ahogyan ugyanolyan pillanat sem létezik.

Az anyag, illetve kísérleti eszközök kiválasztásában ez is közrejátszott, hogy a két anyag kölcsönhatása, találkozása soha ne alakítson ugyanolyan végeredményt, hiszen az alapfelvetés ellen működne. Kiinduló gondolat ehhez a víz általános viselkedése, sokszínűsége, természetes összetétele, mely a tintával lépő kölcsönhatás során mindig egyedi folyamatot mutat.

A tinta kibontakozását legszemléletesebb formában a víz közegében lehet megfigyelni. Megérkezik a vízbe, majd kinyílik, formálódik, fejlődik, mígnem elveszti sajátosságát, egyedi tulajdonságát, és a víz hatással lesz rá, és fordítva is, majd egybeolvadnak.

Mindkettő anyag enged a maga jelleméből, határaik, kontúrjaik elmosódnak, és a két anyag találkozásából egy fekete vegyület lesz.

Maga a víz és tinta teljes eggyé válásának konkrét időtartama is előre meghatározhatatlan, megannyi tényezőtől függ. Befolyásolja a víz hőmérséklete, mennyisége, mennyire nyugodt a víz, és annak felszíne, mekkora csepp tinta érkezik, annak a hőmérséklete, és még lehetne sorolni. Akárcsak a szubjektív idő szerint megélt momentumok.

A kisfilmben látható jelenetek különböző víz-tinta egyesülések részei, fokozva a történések egyediségének, megismételhetetlenségének hatását és mozgalmasságát, ráerősítve a pillanatról alkotott elképzelésre.

A videó célja pusztán egy művészi eszközzel való leképezése, vizuális lenyomata az idő egy véletlen pillanatának, valahonnan a világból, ahogyan én képzelem el.

